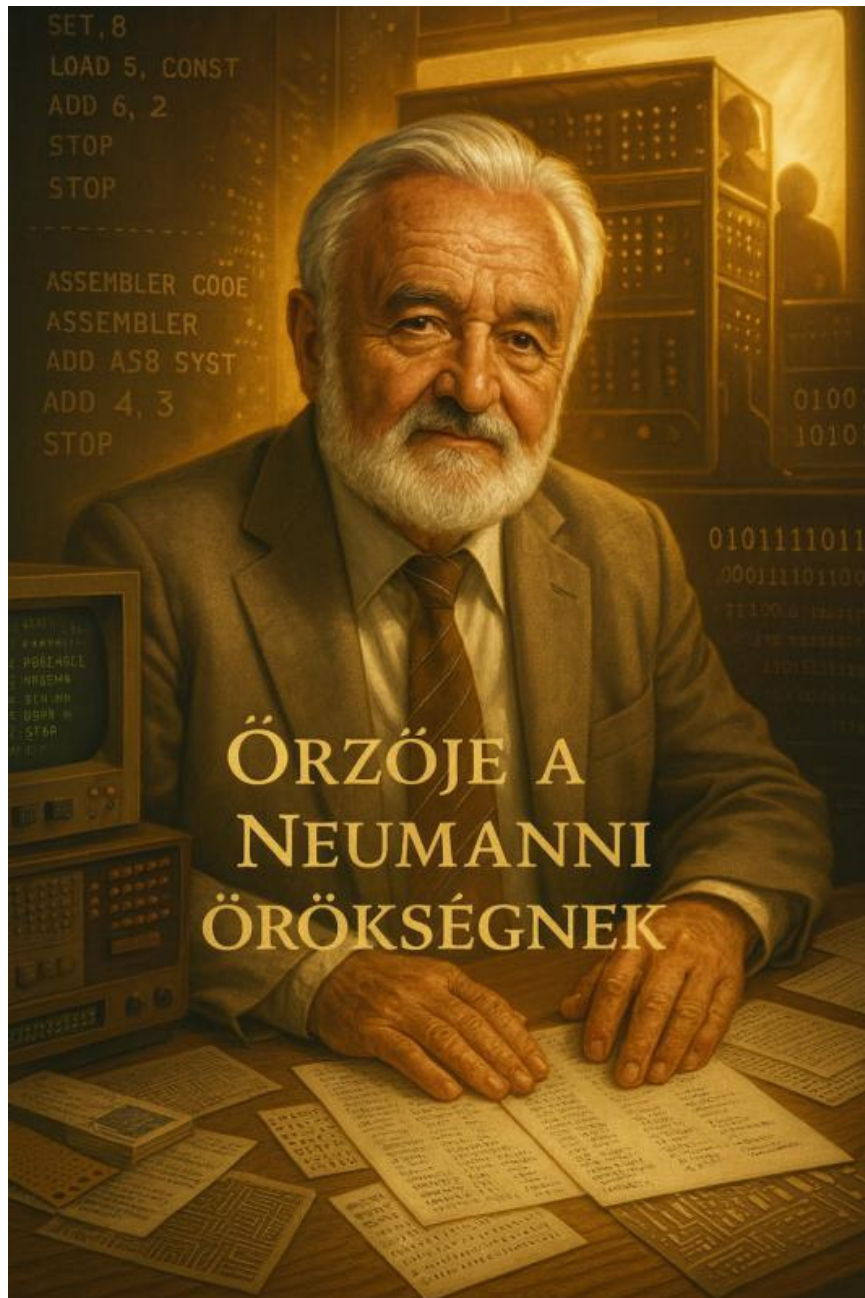

Dömölki 90!

<https://njszt.hu/hu/news/2025-07-11/domolki-90>

Submitted by [Képes Gábor](#) on 2025. július 11..

Mi 90 éves Dömölki Bálint, a Neumann Társaság egyik alapítóját, tiszteletbeli elnöke, Neumann-díjsunk és életműdíjsunk, bölcs, precíz mentorunk és barátunk!

Bálint - a ChatGPT által

megírta

A magyar informatika kezdetektől részese. Idén jelent meg az első magyar építésű, Neumann-elvű számítógép, az M-3 előtörténetéről egy interjúm Vele, az Információs Társadalom folyóiratban. Ebből idézek:

"Képes:

Amikor megjött az M-3 dokumentációja, mit tudatok kezdeni vele? Mennyire volt ez egy kész sorvezető egy számítógép megépítésére?

Dömölki:

Szépen le volt írva, hogy milyen áramköröket kell építeni, ezzel nem volt baj. Tökéletesen leírták, hogy a gép szekrényeinek hátulján milyen huzalokat kell összekötni. Csak a lényeg nem volt leírva: hogy hogyan lesz ebből utasításvégrehajtás... Ez nem volt hiányossága a dokumentációnak, mert általában adtak a leírás mellé egy embert is, aki ezt elmagyarázta. Csak a kínai munkája miatt hozzánk Lopato nem jutott el időben. Varga Sándor (igazgató) azt mondta, ez a „rejtvényfejtési” feladat nem mérnöknek, hanem matematikusnak való.

Én 1957 augusztusában léptem be a KKCS-hez – és még az ősz folyamán ez lett a feladatom. Már tudtam, hogy mi az, hogy utasítás és a dokumentációból ki tudtam olvasni a hozzárendelendő egységeket. A mérnököknek készítettem egy grafikus ábrázolást, amit jól tudtak használni. Így sikerült valóban megérteni a gép működését – és úgy használatba venni. Ehhez egy jelölésrendszert dolgoztam ki, amivel leírtam, hogy különböző utasítás-végrehajtások különböző fázisában mi történik, a gép egyes pontjain milyen alakú jelnek kell lennie. Ez egy nagyon hasznos tevékenység volt, ennek köszönhetően ma is úgy tudok ránézni egy gépre, hogy van fogalmam arról, hogy mi történik benne – ez ma már nem mondható el minden informatikusról."

Négy kincs számunkra egy ilyen "lényeglátó rejtvényfejtő"!

Bálint - Ez ő és csapata által létrehozott Informatikai történeti Adattárunkban is olvasható információk szerint - "1966-ban a Moszkvai Állami Egyetemen kandidátusi fokozatot szerzett számítástudományi témában. 1965 és 1990 között vezető állásokban töltött be az Információ Feldolgozási Laboratórium (Infelor), a Számítógép-Elkalkulációs Kutató Intézet (Számki), majd a Számítástechnikai Koordinációs Intézet (SZKI) szoftverfejlesztő részlegeiben. Utóbbiból 1990-ben megpályított az IQSOFT Intelligens Software Fejlesztő, Gyártó és Értékesítő Rt.-t, amelynek 1997-ig ügyvezető igazgatója, majd 2003-ig igazgatója elnöke volt.

2005-2010 között a Nemzeti Hírközlési és Informatikai Tanács (NHIT) szakértőjeként az Információs Társadalom Technológiai Távlati projektet vezette.

Az NJSZT alapító tagja, majd 1985 és 1990 között elnöke, 1994 óta tiszteletbeli elnöke. Az NJSZT Informatikai történeti Fórumának (iTF) alapító elnöke."

Eddig az eddigi, az alkotó részvétel pedig mindmáig tart. Legutóbb tegnap beszélgettünk személyesen, épp egy újabb tanulmány kapcsán egyeztetett egyik kollégánkkal - és persze az Adattár munkájáról.

Most egy mesterséges intelligenciával (ChatGPT) generált képpel szeretném köszönteni. Talán ő megértő lesz, ha nem tökéletes, hiszen a mesterséges intelligencia fejlődését a kezdetektől követi - ahogy az én sokkal kevesebbeket érdeklő botlodozásaim, informatikai történeti "kalandozásaim" is (hogy ezzel a szóval közös, örök barátunkat, Kovács Győzőt is megidézzem).

A lelkiismeretesség, precizitás, a matematikusi agy - gondoljunk csak a Dömölki-algoritmusra! - és hozzá a megértő, kedves humor. Nagy ajándék nekünk Dömölki Bálint. 120, sőt! stílszerűen 128 évig - ezt kívánom!

Nagyon boldog születőpot, jó egészséget és sok további közös élményt kívánok az egész NJSZT-közösség nevében!

Képes Gábor
ügyvezető igazgató

Az iTF/ITA köszöntője:

https://itf.njszt.hu/itf_hirek/szeretettel-koszontjuk-90-eletevet-betolto-domolki-balintot/

Dömölki Bálint életrajza (forrás)

<https://itf.njszt.hu/szemely/domolki-balint/>

Videoportré

<https://itf.njszt.hu/objektum/domolki-balint-video-portreje/>

A teljes interjúnk

<https://itf.njszt.hu/objektum/utaz-m-3-hoz-az-elso-magyar-elektronikus-szmitogep-elotortenete/>

Dömölki Bálint tárlata mesterséges intelligencia múltjáról:

<https://itf.njszt.hu/wp-content/uploads/2022/11/MIMM-5.pdf>

Születésnap köszöntő

<https://itf-db90.njszt.hu/>

Kedves Bálint,

mást terveztünk a 90. születésnapod megünneplésére. Személyes jelenlétűt, nem virtuálisít. Így csak elképzelhetjük játékos mosolyodót és tekintetedet, amikor ezt olvasod/hallgatszod.

Írhatnánk persze egy „szobályos” köszöntőt, ami így kezdődik: Szeretettel köszöntjük a 90 éves Dömölki Bálintot. És felsorolhatnánk életrajzi dátumaidat, munkahelyeidet, elért eredményeidet, sikereidet, díjaidat. (Az utóbbiakból van bőven.) De ezekről lehet olvasni az önéletrajzodból, az interneten vagy a kézbe vehető dokumentumokban. Mert a szakmában megkerülhetetlen vagy. Ezt mindnyáján jól tudjuk.

A tények azonban eltérnek az embert, a matematikai gondolkodást, a pontos, lényegre törő mondatokat, a különféle rendezvényeken elhangzó, lényegét meglátó, lényegre irányító, gondolattérbeszűtő hozzászólásaidat. Elfedik a másokat türelmesen meghallgató, segítőkész kollegát. Azt az embert, akire lehet számítani, akinek fontos a véleménye. Azt, aki számára az információ nem pusztán adat, hanem filozófiai kategória.

Isten éltesse!

Születésnap MI köszöntő:

Kedves Bálint!
Gratulálunk 90. születésnapod alkalmából,
és együtt szurkolunk a javulásodért.

iTF szerkesztőség

Sami Rita

Bokor
Miklós

Képes Gábor

Hájos János Zoltán

Simon Pál

Talpiás Judit

Mezey Zoltán

Tausz

Bóna Péter

Fekete Zoltán

Székely

Bede Gyula

László Gábor

Turkó Gyula

Sláger Zoltán

Tóth

Nagy-Béla

Beregi

Kovács

Rozsnyai Gyula

Deák

László